

Tarih : 03.12.2015

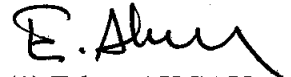
Sayı : 2015/233

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

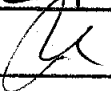
2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

(1) Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	06 Ocak 2016		E.No: 21403	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
				
TEMM BAŞKANI				

TBMM
GENEL EVRAK

03 Aralık 2015

No: **7862**

GEREKÇE

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanun sosyal devlet olmanın ilkesi olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin 65 yaşını dolduran ve ayrıca muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişilere maddi yardım ve destek verilmesini düzenlemektedir.

Ülkemizde gerek 65 yaşını dolduran gerekse de engelli vatandaşlarımız sosyal ilişkiler ve ekonomik durumları itibariyle toplumun en olumsuz kesimlerini oluşturmaktadırlar. Özellikle engellilerle gerek sosyal bakım hizmetleri gerekse de nakdi destek ve yardımlar son derece yetersizdir.

Devlet tüm vatandaşlarının hayatlarını devam ettirebilecekleri geliri sağlamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük Anayasal bir ilkedir. Anayasanın 2 nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında ifade edilen "sosyal devlet" ilkesinin bir gereği olan Anayasa'nın 5 inci maddesinde, "Devletin temel amaç ve görevleri, ... kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." ifadesi yer almaktadır. Yine Anayasanın 61 nci maddesi, "Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır. Yaşlılar, Devletçe korunur." hükmünü içermektedir. Bu Anayasal hükümler devlete engelli ve yaşlı vatandaşlarını koruma görevini yüklemektedir.

Engellilere yönelik düzenlemeler Türkiye'nin imza attığı uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle de hüküm altına alınmıştır. Örneğin 3 Aralık 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilen engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 3 üncü maddesinde "engellilerin insanlık onuru ve bireysel özerkliklerine saygı gösterilmesini" taraf devletlere bir yükümlülük olarak hüküm altına almaktadır. Aynı sözleşmenin "bağımsız yaşama ve topluma dahil olma" başlıklı 19 uncu maddesinde "Bu Sözleşmeye taraf Devletler, tüm engellilerin diğerleriyle eşit seçeneklere sahip olarak toplum içinde yaşama hakkına sahip olduğunu kabul etmektedir ve engellilerin bu haktan tam olarak yararlanmalarını ve topluma tam dahil olmalarını ve katılmalarını kolaylaştırmak için etkili ve gerekli tedbirleri almalıdır." hükmü yer almaktadır.

Gerek Anayasal hükümler gerekse de uluslararası belgeler engelliler ve yaşlılara yönelik pozitif bir ayrımcılığın yapılmasına işaret etmektedir. Devlet engellilerin sorunlarına çözüm bulmak ve engellilerin yaşamlarını kolaylaştırmak için gerekli önlemleri almalıdır. Bu çerçevede günümüzün sosyo-ekonomik sorunları çerçevesinde engelli ve yaşlılarımızın 2022 sayılı Kanun çerçevesinde aldıkları aylıklarda bir düzenleme elzemdir.

2022 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde 65 yaşını doldurmuş vatandaşlarımıza bağlanan aylık miktarı 2015 yılı itibariyle 134 lira 50 kuruştur. Kanun teklifinin 1 inci maddesinde öngörülen düzenleme ile bu aylığın 300 liraya yükseltilmektedir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaşını doldurmuş kişilerin de birer olduğu gerçeğinden hareketle hane içerisinde 65 yaşını doldurmuş kişiye düşen aylık gelirin belirtilen nakdi eşğin üstünde olması halinde bir kesintinin yapılacağı düzenlenmiştir.

Kanunun teklifinde yer alan diğer düzenlemede ise engelli bireylere sağlanan aylıklara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bu çerçevede mevcut düzenleme itibariyle 18 yaşını

doldurmuş engelliler için 403 lira 80 kuruş olan aylığın kanun teklifindeki düzenlemeyle 600 liraya yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Engelli aylıklarındaki bir diğer önemli sorun olan aile içinde engelli bireyin aylığının aile fertlerine düşen gelirden de hesaplanması yanlışlığından dönülmektedir. 18 yaşın altındaki engelliler için ise mevcut düzenlemede 269 lira 20 kuruş olan engelli aylığının kanun teklifiyle 400 liraya yükseltilmesi düzenlenmektedir. Kanun teklifinde yer alan düzenlemede engelli aylığının kesilme şartının hane içerisinde engelli kişiye düşen gelirin net asgari ücretten düşük olması halinde kesintiye uğrayabileceği düzenlenmektedir.

Sonuç olarak, modern devletin görevinin yalnızca engelli ve yaşlı bireylerin haklarını geliştirmek ve denetlemekle sınırlanamayacağı açıktır. Günümüzde devletin engellilerin yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda gelişmelerini, eşit fırsatlara sahip olmalarını güvence altına almak, onların ekonomik ve sosyal refahını sağlamak yükümlülüğü de bulunmaktadır. Bu yükümlülük gerek Anayasal gerekse de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede kanun teklifinde engellilerin ve yaşlıların 2022 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olacakları aylıkların gerek miktar olarak arttırılması gerekse de bu aylıkların bağlanmasında hane halkı toplam gelirin yerine bizzat hak sahibi bireyin eline geçen gelirin esas alınması gerekliliği düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaş üzeri vatandaşlarımıza muhtaçlık aylığı bağlanması şartları arasında gösterilen “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 65 yaş aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 300 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 65 yaşını doldurmuş kişilerin de birer olduğu gerçeğinden hareketle hane içerisinde 65 yaşını doldurmuş kişiye düşen aylık gelirin belirtilen nakdi eşğin üstünde olması halinde bir kesintinin yapılacağı düzenlenmiştir. İkinci fıkranın kaldırılan son cümlesiyle 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu hükümlerince Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda bakılan engelli ve yaşlı bireylerin 2022 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanamayacağına ilişkin yasak kaldırılmıştır.

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yapılan değişikliklerle 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşı engellilere aylık bağlanması kriterleri arasında yer alan “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşları için engelli aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 600 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle 18 yaşını doldurmamış Türk vatandaşı engellilere aylık bağlanması kriterleri arasında yer alan “nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” şartı bu kişilerin birer birey olduğu gerekçesiyle kaldırılmış; 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşları için engelli aylığı 2015 yılı memur maaş katsayısı temel alınarak cari yıl için 400 TL’ye yükseltilmiştir.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle engelli kişilere aylık bağlanma şartlarında yer alan hanenin tümünün elde ettiği gelir yerine, hak sahibi engelli adayın kendi eline geçen gelirin baz alınması ve böylece bireyin bağımsız yaşayabilme hakkının sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**2023 SAYILI 65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “veya nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibaresi kaldırılmış; “(1.620)” ibaresi “(3.620)” olarak değiştirilmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, engelli kişiye kalan aylık gelir tutarı 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarından fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendlerinde yer alan “veya nafaka bağlanmış ya da nafaka bağlanması mümkün olanlar” ibaresi kaldırılmış, (a) bendindeki “(4.860)” ibaresi “(7.230)” olarak, (b) bendindeki “(3.240)” ibaresi “(4.820)” olarak değiştirilmiş; ikinci fıkrasında yer alan “Nafaka bağlanan veya nafaka bağlanması mümkün olanlar ile” kaldırılmış, “(3.240)” ibaresi “(4.820)” olarak; üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, engelli bireyin her ne nam altında olursa olsun her türlü fiilen eline geçen gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, engelli bireyin bakmakla yükümlü olduğu kişiler de dikkate alınarak kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarından fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.